

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z HISTORII

Opracowała: Izabela Pirowska

1. Podstawa prawna do opracowania Przedmiotowego Systemu Oceniania

- a) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami;
- b) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- c) Statut Szkoły i zawarty w nim Wewnątrzszkolny System Oceniania (ze zmianami).

2. Program, podręczniki, wymiar godzin

a) Program

Nauczanie historii odbywa się według programu nauczania historii dla III etapu edukacyjnego:
Teresa Kowalewska, Tomasz Maćkowski: „Śladami przeszłości”. Program nauczania ogólnej historii w klasach I-III gimnazjum Wydawnictwo Nowa Era.

b) Podręczniki serii „Śladami przeszłości” wydawnictwa Nowa Era

Kl. 1.: Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy pierwszej gimnazjum. Pod red. Stanisława Roszaka. Nr dopuszczenia 60/1/2011/z1

Kl. 2.: Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy drugiej gimnazjum. Pod red. Stanisława Roszaka. Nr dopuszczenia 60/2/2011

Kl. 3.: Śladami przeszłości. Podręcznik do historii dla klasy trzeciej gimnazjum. Pod red. Stanisława Roszaka. Nr dopuszczenia 60/3/2011

Rolę pomocniczą pełni Atlas historyczny „Od starożytności do współczesności” – Gimnazjum Wydawnictwa Nowa Era lub inne atlasy przeznaczone do gimnazjum.

c) wymiar godzin

Zgodnie z ramowym planem nauczania dla gimnazjum przewiduje się wymiar godzin:

Klasa 1 – dwie godziny tygodniowo

Klasa 2 – dwie godziny tygodniowo

Klasa 3 – dwie godziny tygodniowo

3. Zasady współpracy z uczniami

- 1) Prace klasowe obejmujące większą partię materiału (zwane dalej sprawdzianami) są obowiązkowe. Jeśli uczeń opuścił sprawdzian, ma obowiązek zaliczyć go w formie zaproponowanej przez uczącego. W przypadku nieobecności uczący może zażądać zaliczenia

sprawdzianu na następnej lekcji. Uczeń, który nie przystąpi do sprawdzianu otrzymuje z niego ocenę ndst wpisaną przy wystawianiu oceny śródrocznej lub rocznej.

- 2) Sprawdzian uczeń może poprawić na następnej lekcji, jeżeli otrzymał ocenę niedostateczną. Termin ten może być zmieniony w przypadku uczniów z orzeczeniami Poradni Psychologiczno Pedagogicznej, uczniowie ci mogą zaliczać sprawdzian podzielony na mniejsze partie materiału. Uczeń ma obowiązek rzetelnego przygotowania się do poprawy sprawdzianu. W przeciwnym przypadku uczeń traci prawo do poprawy dalszych.
- 3) Sprawdzian obejmuje zazwyczaj jeden dział programowy. Jeżeli dział jest obszerny, nauczyciel może dokonać jego podziału na mniejsze części.
- 4) Sprawdzian jest zapowiedziany, co najmniej tydzień wcześniej i poprzedzony lekcją powtórzeniową (gdy jest więcej niż 4 lekcje), utrwalającą poznane wiadomości i umiejętności.
- 5) Sprawdzian obejmujący mniejszą partię materiału (3 ostatnie lekcje), zwany kartkówką, nie musi być zapowiadany. Nie przewiduje się poprawy ocen z nich otrzymanych.
- 6) Zarówno sprawdziany, jak i prace klasowe, jako dokumentacja szkolna, mają być schludne i staranne oraz opatrzone nazwiskiem i imieniem uczniów. Prace nie spełniające tych wymagań nie będą oceniane.
- 7) Odpowiedź ustna również obejmuje 3 ostatnie lekcje (nie dotyczy to zapowiedzianej lekcji powtórzeniowej). Nie przewiduje się poprawy ocen z nich otrzymanych.
- 8) Ponieważ jednym z podstawowych zadań szkoły jest wychowanie, wszelkie formy oszustwa ze strony uczniów (odpisywanie w trakcie sprawdzianów i kartkówek, podpowiadanie przy odpowiedziach ustnych) będą karane odebraniem pracy i oceną ndst.
- 9) Uczeń ma prawo zgłosić w ciągu roku dwa nieprzygotowania. Zgłoszenie winno mieć miejsce na początku lekcji.
- 10) Uczeń ma obowiązek posiadać na lekcji podręcznik, atlas i zeszyt przedmiotowy.
- 11) Uczeń ma obowiązek schludnego i systematycznego prowadzenia zeszytu przedmiotowego, w którym winny znaleźć się wszystkie zapisy lekcji i zadania domowe. Nieobecność ucznia na lekcji nie zwalnia go z obowiązku nadrobienia zaległości i uzupełnienia braków. W przypadku długotrwałej, usprawiedliwionej nieobecności uczeń uzgadnia z nauczycielem termin wykonania tego obowiązku. W zeszycie pierwsza strona jest tytułową, lekcje są numerowane, tematy podkreślone (z wyłączeniem koloru czerwonego), a na marginesie podane są daty lekcji.
- 12) Uczeń może na początku lekcji zgłosić ustnie brak zeszytu, podręcznika, atlasu, czy też zadania. Zgłoszenie takie jest odnotowane w dzienniku, znakiem – (minus). Każdy następny brak któregoś z w/w elementów powoduje otrzymanie przez ucznia oceny niedostatecznej. Ocenę taką otrzymuje również uczeń, który nie posiada zadania domowego i nie zgłosi tego na początku lekcji.
- 13) Uczeń winien poprosić nauczyciela o dokonanie wpisu oceny do zeszytu przedmiotowego.

- 14) Zadania domowe stanowią swego rodzaju utrwalenie, powtórzenie i usystematyzowanie wiedzy z lekcji, dlatego też są ważne i potrzebne. Nie poprawiamy zadań domowych, ale mają być zrobione przy następnej kontroli zeszytu, bo uczeń ma obowiązek uzupełniania wszystkich braków.

4. Narzędzia i warunki pomiaru osiągnięć uczniów

- 1) prace klasowe obejmujące większą partię materiału tzw. sprawdziany
- 2) prace klasowe obejmujące mniejszą partię materiału tzw. kartkówki
- 3) prace domowe
- 4) aktywność na zajęciach (plusem honoruje się każdą rozsądną wypowiedź ucznia na lekcji)
- 5) obserwacja ucznia uwzględniająca jego:
 - przygotowanie do lekcji
 - prowadzenie zeszytu
 - pracę w grupie
 - posługiwanie się pomocami naukowymi (mapy, tablice graficzne, atlasy, słowniki)
- 6) inne formy aktywności ucznia:
 - pisanie i prezentacja referatów
 - wykonywanie gazetek historycznych, albumów, plakatów, makiet, pomocy naukowych (w razie potrzeby)
 - udział w konkursach historycznych
 - pisanie artykułów o tematyce historycznej do szkolnej gazetki
 - przygotowanie projektu o tematyce historycznej

5. Ocena bieżąca i jej kryteria, ocena śródroczna

1) Oceny

- Stosuje się oceny wg WSO: celujący (skrót „cel.”, symbol liczbowy 6), bardzo dobry (bdb , 5), dobry (db, 4), dostateczny (dst, 3), dopuszczający (dps, 2), niedostateczny (ndst, 1).
- Dopuszcza się stosowanie plusów i minusów przy ocenach oraz znak „!” oznaczający pracę szczególnie dobrą (np. maksymalna ilość punktów na sprawdzianie) lub bardzo złą (np. od 0 do 10 % możliwych do zdobycia punktów na sprawdzianie).
- Nieprzygotowanie odnotowuje się symbolem „np.”, braki zadań, zeszytu, podręcznika i atlasu znakiem – (minus). Poprawę oznacza się dodając do oceny literkę „p”.
- Oceny wpisane do dziennika pod nazwą k oznaczają kartkówkę, a wpisane kolorem **czerwonym** pracę klasową.

2) Kryteria

- **wypowiedź ustna** – oceniana jest zawartość rzeczowa, umiejętność formułowania myśli, stosowanie terminologii historycznej, zgodność z poziomem wymagań, umiejętność ilustrowania wypowiedzi poprzez wykorzystanie pomocy naukowych (mapy, tablice graficzne)
- celujący – odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści ponadprogramowe, własne przemyślenia i oceny;

- bardzo dobry – odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi;
- dobry – odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia;
- dostateczny – uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe;
- dopuszczający – niezbyt precyzyjne odpowiedzi na pytania nauczyciela, braki w wiadomościach i umiejętnościach, podanie nazwy zjawiska lub procesu przy pomocy nauczyciela;
- niedostateczny – nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela nie udziela odpowiedzi na większość pytań, ma braki w wiadomościach koniecznych.

- **prace pisemne** – są punktowane i oceniane zgodnie z wymaganą ilością punktów na daną ocenę:

	uczniowie z obniżonymi wymaganiami (PPP)
✓ 0-39 % niedostateczny	0- 19% niedostateczny
✓ 40-49 % dopuszczający	20-40% dopuszczający
✓ 50-74 % dostateczny	41-64% dostateczny
✓ 75-89 % dobry	65-84% dobry
✓ 90-100 % bardzo dobry	85-100% bardzo dobry

- Wartości graniczne w obrębie danej oceny są zaznaczane za pomocą znaków + i - .
- Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który otrzyma maksymalną liczbę punktów i dodatkowo wykaże się w swojej pracy wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi poza program nauczania danej klasy.
- W przypadku testów z zastosowaniem zasad pomiaru dydaktycznego dopuszcza się odejście od procentowego mierzenia odpowiedzi dobrych na rzecz tabeli kryteriów wiedzy i umiejętności.

Kryteria	Obszar	Wymagania
Wiadomości	A	Zapamiętywanie wiadomości
	B	Zrozumienie wiadomości
Umiejętności	C	Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych
	D	Stosowanie wiadomości w nowych (nietypowych) sytuacjach

Wymagania podstawowe (wiadomości i umiejętności łatwe i o średniej skali trudności, bezpośrednio przydatne w życiu, konieczne dla kontynuacji procesu edukacyjnego, naukowo pewne). Obszar wymagań podstawowych odpowiada w tabeli literom A (w niewielkim stopniu/częściowo), B i C.

Wymagania ponadpodstawowe (wiadomości i umiejętności trudne do opanowania, rzadko spotykane, skomplikowane; teoretyczne, związane z daną dyscypliną naukową, ważne naukowo). Obszar wymagań ponadpodstawowych obejmuje w tabeli poziomy A, B, C i D.

Przy podziale na wymagania podstawowe i ponadpodstawowe nie chodzi o różne rodzaje umiejętności, lecz o stopień ich opanowania.

Przy zastosowaniu kryterium stopni szkolnych wymagania podstawowe odpowiadają ocenom: *dopuszczający* i *dostateczny*, natomiast wymagania ponadpodstawowe – ocenom: *dobry* i *bardzo dobry*. Ocenę *niedostateczną* otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań podstawowych w stopniu minimalnym, pozwalającym na zaliczenie. Ocenę *celującą* dostaje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe, ponadpodstawowe oraz nabył wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową.

- W przypadku *innych narzędzi pomiaru osiągnięć* ucznia, bierze się pod uwagę samodzielność, wartość merytoryczną, umiejętność prezentacji wyników, oryginalność i pomysłowość, estetykę, stopień zaangażowania itp.

6. Sposób ustalania oceny śródrocznej i rocznej

- Przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów działalności według następującej kolejności:
 - 1) sprawdziany
 - 2) kartkówki i odpowiedzi ustne
 - 3) aktywność na zajęciach
 - 4) aktywność pozalekcyjną
 - 5) prace domowe
 - 6) inne formy
- Ocena roczna nie jest średnią ocen cząstkowych i wystawiana jest na podstawie wszystkich ocen otrzymanych przez ucznia w trakcie obu okresów.

7. Standardy osiągnięć uczniów i kryteria oceny rocznej

a) Standardy osiągnięć uczniów

Wystawienie oceny końcowej powinno być uzależnione od poziomu, na jakim uczeń znajduje się po danym poziomie nauki.

Poziom 1. Uczeń zna i rozumie różnice między życiem dziś a życiem w przeszłości. Posiada podstawową wiedzę dotyczącą omówionych w trakcie nauki wydarzeń z dziejów Polski i Europy. Potrafi określić kolejność tych wydarzeń (co było najpierw, a co potem). Zna podstawowe pojęcia z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

Poziom 2. Uczeń zna wymagane programem fakty historyczne i datuje je z dokładnością do jednego stulecia. Umie przedstawić najważniejsze przyczyny i skutki poznanych wydarzeń. Czynnie stosuje poznane pojęcia z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie.

Poziom 3. Uczeń potrafi podzielić przeszłość na epoki. Umie nazwać poznane epoki, podać cechy odróżniające jedną epokę od innych oraz zaznaczyć je na osi czasu. Zaczyna rozumieć motywacje ludzkich działań w przeszłości i w teraźniejszości. Umie, na podstawowym poziomie,

wykorzystać różne rodzaje źródeł historycznych. Potrafi umiejscowić wydarzenia w przestrzeni (mapa). Zna wymagane programem fakty historyczne i potrafi powiązać je w ciąg chronologiczny. Zdaje sobie sprawę z wpływu przeszłości na teraźniejszość.

Poziom 4. Uczeń umie krótko scharakteryzować każdą z poznanych epok. Potrafi pokazać związki przyczynowo-skutkowe między wydarzeniami. Rozumie oraz wstępnie interpretuje proste teksty źródłowe. Zna daty roczne przełomowych wydarzeń. Potrafi przedstawić wpływ poznanych wydarzeń z przeszłości na teraźniejszość.

Poziom 5. Uczeń potrafi scharakteryzować każdą z poznanych epok, wykazując znaczną wiedzę oraz zrozumienie warunków życia w przeszłości. Umie, na podstawowym poziomie, przedstawić wybrane zagadnienie jako proces historyczny (np. stosunek ludzi do środowiska przyrodniczego od czasów prehistorycznych do dziś). Interpretuje proste teksty źródłowe, potrafi je wykorzystać w trakcie wypowiedzi.

Poziom 6. Uczeń umie wykorzystać swą wiedzę faktograficzną, by w przemyślany sposób przedstawić dane zagadnienie jako proces historyczny zarówno w obrębie jednej epoki, jak i na przestrzeni kilku epok. Zaczyna rozumieć, że możliwe są przeciwstawne interpretacje wydarzeń. Umie wybrać odpowiedni tekst źródłowy dla uzasadnienia swojej wypowiedzi. Potrafi samodzielnie wyciągnąć wnioski z materiałów źródłowych i lektur (podręcznika). W wypowiedziach wykorzystuje znajomość dat i pojęć.

Poziom 7. Uczeń, na podstawie znacznej wiedzy faktograficznej, analizuje przyczyny i następstwa poznanych wydarzeń. Rozumie przyczyny powstawania przeciwstawnych interpretacji wydarzeń historycznych. Wykazuje niezależność w formułowaniu sądów. Zaczyna krytycznie oceniać źródła historyczne, potrafi je zinterpretować ze znacznym zrozumieniem dla realiów epoki.

Poziom 8. Uczeń jest w stanie zanalizować zależności i przemiany historyczne, wskazać ich bliskie i dalekie przyczyny oraz następstwa. Przedstawiane przez siebie wydarzenia bądź procesy umieszcza w szerokim kontekście historycznym. Wyjaśnia i analizuje różne interpretacje wydarzeń, umiejąc je samodzielnie ocenić. Potrafi wykorzystać materiały źródłowe oraz literaturę przedmiotu do zbadania i omówienia wybranego zagadnienia.

b) kryteria oceny rocznej

Klasa 1

dopuszczający - poziom 2
dostateczny - poziom 3
dobry - poziom 4
bardzo dobry - poziom 5
celujący - poziom 6

Klasa 2

dopuszczający - poziom 3
dostateczny - poziom 4
dobry - poziom 5
bardzo dobry - poziom 6
celujący - poziom 7

Klasa 3

dopuszczający	-	poziom 3
dostateczny	-	poziom 4
dobry	-	poziom 5
bardzo dobry	-	poziom 6
celujący	-	poziom 7 i 8

8. Możliwość otrzymania wyższej niż przewidywana oceny rocznej

- 1) Tryb i warunki określa statut szkoły
- 2) Przewiduje się następujące formy:
 - poprawa wszystkich sprawdzianów, z których uczeń otrzymał niższą ocenę od tej, o którą występuje (pisemnie lub ustnie w zależności od wskazania nauczyciela) **oraz**
 - udokumentowanie odrobienia wszystkich zadań domowych **oraz**
 - omówienie przez ucznia dowolnej lektury historycznej związanej z programem nauczania danej klasy.

9. Nieklasyfikowanie ucznia

Uczeń może być nieklasyfikowany z historii w przypadku opuszczenia więcej niż 50 % zajęć w okresie. Nieklasyfikowanie ucznia powoduje niezyskanie przez niego promocji. Kwestię warunków egzaminów klasyfikacyjnych reguluje Statut Szkoły.